

Uredništvo:
Ljubljana, Knačeva ulica 5. Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.
Poslovalnica: Ljubljana, Selenburgova ul. — Tel. 3492 in 2492.
Podružnica Maribor: Gosposka ulica št. 11. — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica št. 2. — Telefon št. 190.
Podružnica Jesenice: Pri kolodvoru št. 100.
Podružnica Novo mesto: Ljubljanska cesta št. 42.
Podružnica Trbovlje: v hiši dr. Baumgartnerja

JUTRO

Ponedeljska izdaja

„Življenje in svet“

Uredništvo:
Ljubljana: Knačeva ulica 5. Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.
Ponedeljska izdaja „Jutra“ izhaja vsak ponedeljek zjutraj. — Na roka se posebej in velja po pošti prejemanje Din 4.-, po raznašalcih dostavljena Din 5.- mesečno.
Maribor: Gosposka ulica 11. Telefon št. 2440.
Celje: Strossmayerjeva ul. 1. Tel. 65.
Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

Diplomatska bitka na vrhuncu

Gigantska zakulisna borba evropske diplomacije, ki bo odločila o miru ali vojni v Evropi — Nemčija je postala jeziček na tehtnici

Pariz, 10. novembra. r. Z naraščajočim vznemirjenjem spremljajo v tujkah političnih krogih neupoh Lava-love posledovalne akcije v italijansko-angelskem konfliktu in njegovih prizadevanj za omiljenje mednarodne napetosti. Vedno bolj jasno prihaja do izraza, v kako težavnem položaju je sedaj Francija, ki mora na eni strani dosledno s svojo dosedanjio politiko, slo-nečo na načelih Društva narodov, pod-pirati Anglijo, na drugi strani pa si želi ohraniti tudi prijateljstvo Italije. To pa postaja z vsakim dnem težavněj-se in se italijansko-francosko prijatelj-stvo z vsakim dnem bolj krha.

To sili Francijo, da misli predvsem na po svojih vojaških uspehih v vzhod-krogih prevladuje vedno bolj prepriča-nje, da bo Italija sedaj, ko je ohrabre-na p osvojitih vojaških uspehih v vzhod-ni Afriki, tem manj pripravljena popu-ščati in da je upanje na doseglo mirne poravnave z vsakim dnem manjšo.

Zato Angliji v Parizu niso našli glu-hih ušes, ko so te dni sprožili predlog za sklenitev posebnega sredozemskega pakta. Če bi prišlo med Londonom in Rimom do izravnave nastalih sporov, bi se naj sklenil sredozemski pakt v prvi vrsti med Anglijo, Francijo in Ita-lijo. Ta pakt naj bi nekako razdelil Sredozemsko morje na francosko, an-glesko in italijansko interesno območje ter zajamčil medsebojno podporo. An-gliji gre pred vsem za to, da si za vsa-

ko ceno zagotovi svobodno pot preko Sredozemskega morja do Indije. Če pa napetost med Italijo in Anglijo ne bi po-pustila, se zavzema Anglija za skleni-tev dvostranskih pogodb med država-mi, ki meje na Sredozemsko morje. S temi dvostranskimi pogodbami naj bi se vse sredozemske države obvezale nu-diti druga drugi podporo, če bi prišlo do kakih vojnih zapletitjav.

Tako v Rimu, kakor v Londonu ne zanikajo več možnosti vojnih zapletlja-glija si zaradi tega hudo prizadeva, da bi si zagotovila vsaj nevtralnost, če ne že zavestno Nemčijo. Pripravljeni so pristati na dalekosežne koncesije Nemčiji, ako se ta obveže, da ne bo ne direktno, ne indirektno podpirala Ita-lije. Anglija bi seveda najraje videla, da bi se Nemčija vrnila v Društvo narod-ov. Kljub uradnim demantijem se v političnih krogih uporno vzdružujejo vesti, da je Anglija v tem smislu že sondirala teren v Berlinu in da priča-kuje v Londonu v najkrajšem času pošet Hitlerjevega osebnega zaupnika Ribbentropa. Ker bi zblizanje z Nem-čijo v veliki meri ustrezalo tudi franco-skim političnim ciljem, so v Londonu prepričani, da bo Francija to akcijo z vsemi sredstvi podprla.

V Rimu so o vseh teh načrtih dobro poučeni in ne drže križen rok. Izjava nemške vlade, da se neče vezati na sklepe Društva narodov in da si hoče

v pogledu svojih odnošajev do Italije ohraniti svobodne roke, je bila spreje-ta v Rimu z največjim zadovoljstvom. Cilj rimske diplomacije je sedaj dosež z Nemčijo tesnejše stike. Veliko sen-zacijo v vseh mednarodnih diplomat-skih krogih je v zvezi s tem izzval ne-nadni prihod italijanskega ženevskega delegata barona Aloisija v Monakovo, kjer je imel najprvo sestanek z ita-lijanskim poslanikom v Berlinu, nato pa daljši razgovor z odposlanci Hitlerja.

Kakor vse kaže, se bje za kulisa-mi velika diplomatska bitka, katere izid pa je za enkrat še docela negotov in od katerega je v veliki meri odvisen mir in nadaljnji razvoj Evrope.

Sklicanje velikega fašističnega sveta

Rim, 10. novembra. z. Veliki fašistič-ni svet, najvišji državni forum, je skli-can za 16. t. m., to je dva dni pred uve-ljavitvijo sankcij, da bo izdal potrebne sklepe o stališču, ki ga misli Italija zav-zeti proti sankcijam. Doslej je Italija izdala le posamezne ukrepe bolj tehnič-nega značaja, ki so v zvezi z njeno go-spodarsko močjo, ni pa še izdala nika-kih večjih ukrepov zoper države, ki so pristale na sankcije. Veljavne trgovin-ske dogovore Italija slej ko prej izvaja. Glavni predmet posvetovanj pa bo vpra-sanje nadaljnjih odnošajev Italije do Društva narodov.

Grški kralj se vrne ta teden v domovino

Pariz, 10. novembra. AA. Havas poro-ča iz Londona, da bo kralj Jurij II. odpoto-val na Grško po vsej priliki v četrtek. V Londonu mislijo, da se bo grški kralj naj-brže ustavil za dva dni v Parizu, nato pa še v Italiji, kjer pojde na grob pokojnega kralja Konstantina, pokopanega v Firen-ci.

Pariz, 10. novembra. AA. Havas poro-ča iz Aten: Iz Londona se je vrnil bivši zu-nanji minister Georgios Streite, ki je pri-deljen kot politični svetovalec kralju Ju-riju II. do njegove vrnitve v državo. G. Streite je izjavil novinarjem, da se vrača kralj Jurij na prestol kot ustavni vladar in da bo zato izdal vse svoje sklepe v skladu z ustavnimi določbami.

Dan zmage v Franciji

Pariz, 10. novembra. AA. Včeraj so se za-čele svečanosti proslave obletnice zmage. Notranji minister Paganon je v spremstvu svojega kabinetnega šefa, policijskega pre-fekta in članov združenja bivših bojevnikov položil v imenu ministrstva dva venca na spomenik. Potek svečanosti dne 11. no-vembra za obletnico zmage bo na potudo lista »Petit Parisien« objavil radio.

Radio v Angliji

London, 10. novembra. AA. Reuter poro-ča: 1. novembra t. l. je znašalo število ra-dijskih naročnikov na Angleškem 6.816.509. V zadnjih štirih tednih je število radijskih naročnikov poraslo za 1.645.850.

Naši izseljenci odločno zavračajo klevete

Kongres jugoslovenskih izseljeniških organizacij iz Nemčije, Belgije, Holandske in Francije

Searing, (Belgija) 10. novembra. AA. Da-nes dopoldne se je vršil kongres vseh ju-goslovenskih organizacij iz severnih držav (Francije, Belgije, Holandske, Nemčije in Luksemburga). Po patriotskih govorih po-sameznih delegatov in zastopnikov je skup-ščina soglasno sprejela tole resolucijo: Kolonija jugoslovenskih delavcev je šte-vilno najmočnejša jugoslovenska organiza-cija v Belgiji. Imela je 10. novembra 1935 kongres delegatov vseh jugoslovenskih or-ganizacij iz severnih držav: Francije, Bel-gije, Holandske, Nemčije in Luksemburga. Po izbrpuju dnevnega reda je predsedstvo kongresa sporočilo udeležencem, da je vse zavedno jugoslovensko delavstvo v tujini obdržalo midez, ker se je v javnosti raz-širila lažnava in neutemeljena vest, da je naše delavstvo na neki skupščini v Searingu 1. aprila 1934 baje izglasovalo resolucijo, v kateri odobrava atentatsko namero na bla-gopokojnega in nepozabljenega kralja Alek-sandra I. Po zaslišanju zastopnikov in de-legatov posameznih jugoslovenskih delav-skih organizacij, ki so se udeležile današ-njega kongresa, je zavedno jugoslovensko delavstvo sprejelo tole resolucijo: 1) Nikoli ni jugoslovensko delavstvo so-delovalo pri zariži zoper življenje blagopo-kojnega viteškega kralja Aleksandra, 2) omenjena resolucija, sponesla baje 1.

Direktna zveza Beograd — Banat

Včeraj je bil na slovesen način otvoren novozgrajeni most Beograd—Pančevo

Beograd, 10. novembra. p. Na slove-sen način je bil danes izročen prometu novozgrajeni most Nj. Vel. kralja Pe-tra II., ki veže Beograd in Pančevo ter vzpostavlja neposredno zvezo med Ba-natom in jugoslovensko prestolnico. S tem je izpolnjena stoletna želja prebi-valstva prostrane banatske ravnine ki mu je politika Avstro-Ogrske na ume-nen način sto in stoletja zapirala nepo-sredno zvezo s svojim naravnim sredi-ščem. Svečani otvoritvi so prisostvovali vsi trije kraljevi namestniki, Nj. Vis. knej Pavle, dr. Stanković in dr. Perović, nadalje vsi člani vlade z ministrskim predsednikom dr. Stojadinovićem na čelu, ves diplomatski zbor, zastopniki Narodnega predstavništva ter nešte-vilni predstavniki gospodarskih, kul-turnih in nacionalnih organizacij, ka-kor tudi velika množica ljudstva. Cer-kvene obrede je opravil osebno pa-triarh Varnava, nakar je najprvo govo-ril zastopnik prometnega ministra dr. Behmen za njim pa beograjski župan g. Ilić in župan Pančeva Vasa Mihajlo-vič. Nj. Vis. knez namestnik Pavle je

nato prerezal trak in s tem otvoril pro-met na novem mostu. Prve goste s predsednikom vlade na čelu, ki so pri-speli čez novi most, so v Pančevu slo-vesno sprejeli in im priredili banket.

Most Beograd—Pančevo je stal 377 mil-lionov Din. Z gradnjo se je začelo meseca maja 1928, končala se je pa leta 1933. Vzi-danih je 23.200 ton železa. Fundiranje je izvršila nemška tvrdka Siemens Bauunion, konstrukcije je pa dobavila in montirala skupina nemških tvornic. Z dograditvijo mostov je bilo najhujše delo gotovo, treba je bilo pa še izsušiti pančevsko močvirje in zgraditi železniško zvezo Pančeva z Beo-gradom, napraviti obrambni nasip in do-graditi progo dolgo več ko 20 km. Dalje je bilo treba podaljšati in razširiti staro po-stajo Beograd-Klanc in v veliko postajo s šest do sedem tirin in s potrebnimi skladi-šči, z dovoljnimi cestami itd. Gradnja se je začela avgusta 1933, končala se je pa ko-nec oktobra t. l. Novi del proge se začne pri Kuli Nebojši in pelje do vhoda na po-stajo Pančevo-predmestje. Novi del proge z novo postajo Beograd-Donji grad in Beo-grad-Dunav je stal okoli 97 milijonov Din. Dela je izvršila družba »Batignolles«. Skup-ni stroški so torej okoli 477 milijonov Din.

Nj. Vel. kraljica Marija v Bukarešti

Bukarešta, 10. novembra. AA. No-coj ob sedmih se je z dvornim vlakom pripeljala v spremstvu dvorne dame g. Hadžićeve in kraljevega adjutanta pol-kovnika Mušičkega v Bukarešto Nj. Vel. kraljica Marija s kraljevičema To-mislavom in Andrejem. Na postaji so Nj. Vel. kraljico Marijo in kraljeviča sprejeli rumunski kralj Karol II., pre-stolonaslednik Mihail, kraljica mati Marija, maršal dvora general Miljoše-vič, dvorne gospe Prokopiu, Latovori in Mavrovi ter jugoslovenski poslanik dr.

Ninko Perić z gospo. V imenu vlade so sprejemu prisostvovali predsednik vla-de Tatarescu, zunanji minister Titule-scu, pravosodni minister Pop in držav-ni podtajnik Ticianu.

Po pozdravu z navzočimi se je Nj. Vel. kraljica Marija odpravila s kralje-vičema v spremstvu rumunskega kralja Karola, prestolonaslednika Mihaila in kraljice-matere Marije z avtomobilom v dvorec Kotroceni, kjer so zanje rezervirani apartmani.

Poslovilna avdijenca sofijskega poslanika

Sofija, 10. novembra. AA. Kralj Boris je danes ob 12.30 sprejel v poslovilni avdijen-ci jugoslovenskega pooblaščenega ministra v Sofiji dr. Aleksandra Cincar-Markovi-ča. S poslanstva se je poslanik odpeljal na dvor v dvornem avtomobilu. Po končani avdijenci je obdržal kralj Boris poslanika dr. Cincar-Markoviča pri kosilu. Kosila so se udeležili tudi princ Kiril, in člani civil-nega in vojaškega doma. Kraljice ni bilo

pri kosilu, ker se mudi s princeso Evdok-sijo v Varni. Kralj Boris je ostal po kosilu še v daljšem razgovoru z dr. Cincar-Marko-vičem in mu ob slovesu podaril svojo sliko z lastnoročnim podpisom. Gospe dr. Cincar ja Markoviča je kralj podaril medaljon z briljanti v narodnih barvah. Dr. Cincar-Markovič se odpelje iz Sofije jutri popoldne z ekspresom v Beograd, iz Beograda pa da-lje na svoje novo službeno mesto v Berlin.

Kongres akademsko izobraženih žen

Zagreb, 9. novembra. o. V mestni posve-tovalnici se je pričel danes kongres ju-goslovenskega akademsko izobraženih žen. Udeležujejo se ga zastopnice vseh sekci-j. Otvoritvi kongresa so prisostvovala me-d drugimi tudi soproge bana dr. Kostren-čiča, župana Erberja in poveljnika IV. armi-je generala Jurišića. Na predlog predsedni-ce dr. Pavle Albalove sta bili odposlani udanostni brzojavki Nj. Vel. kralju in kra-ljici.

Popoldne so se pričeli referati o raznih aktualnih vprašanjih, nanašajočih se na so-cialni položaj izobraženih žen. Zvečer je imela gospa Anica Rebac javno predava-

nje o platonski in krščanski ljubezni. Kon-gres se bo jutri nadaljeval.

Zagreb, 10. novembra. o. Danes je bil kon-čan kongres akademskih izobraženih žena. Ob zaključku je bila sprejeta resolucija, v kateri zahtevajo, naj se pri nastavljanju v javnih službah vpošteva v prvi vrsti kva-lifikacija in naj se ženam omogoči napredo-vanje v vseh strogah. Zlasti zahtevajo, naj bodo na vseh ženskih srednjih šolah in na meščanskih šolah postavljene za direktor-je ženske. Ženskam naj se dovoli tudi vstop v sodno službo in politično službo, in jim omogoči docela enakopravno napredovanje tudi do vodilnih mest. Zdravnicam naj se omogoči imenovanje za upravne bolnic in šefe higijenskih zavodov. Prav tako naj se ženske enakopravno tretirajo pri nastavljanju v državnih denarnih zavodih. V držav-ni službi naj se ženske docela izenačijo z moškimi zlasti tudi v pogledu prejemkov. Končno zahteva resolucija, naj se priznajo ženam vse politične pravice in sploh omo-gotji ženskmu svetu sodelovanje pri vseh javnih in državnih poslih.

Kongres ljudskih univerz

Beograd, 10. novembra. p. Danes se je na-daljeval in končal kongres ljudskih uni-verz. Ob koncu je bila sprejeta resolucija, ki apelira na prosvetnega ministra, naj po-stane zaščitnik ljudskih univerz kot važnih edinic v ljudski prosveti. Sklenjeno je bilo nadalje, da se osnuje zveza ljudskih uni-verz za vso državo. Ljudske univerze v Beogradu, Zagrebu in Ljubljani imajo nalog da izvedejo te sklepe. V izvršni odbor sta bila med drugimi izvoljena tudi inž. Kukovec iz Maribora in dr. Janko Lokar iz Ljubljane. Zveza bo izdajala svoj list ter bo skrbela za ustanovitev knjižnic in čital-nic pri posameznih ljudskih univerzah. Vr-sila se bo tudi medsebojna izmenjava pre-davateljev.

Pomirjenje v ruski emigrantski cerkvi

Beograa, 10. novembra. p. V saborni cerkvi je bil danes na slovesen način po-svečen za metropolita episkop ruske emi-grantske cerkve Anastasije. S tem je po-trjeno definitivno pomirjenje v ruski emi-grantski cerkvi, kjer so vladali več let hudi kompetenčni spori.

V pričakovanju italijanske ofenzive na južni fronti

Na severu so Italijani z zavzetjem Makale dosegli svoj cilj — Glavne operacije bodo prihodnje dni na južni fronti

London, 10. novembra. AA. Reuter po-roča: Glavno zanimanje Abesincev zdaj ni več obrnjeno na severno bojišče, temveč na južno. Armada generala Grazianija, ki jo je slabo vreme dolgo oviralo, je nepri-čakovano začela operacije večjega sloga. Posebno po padcu Goraheje je pričakovati vsak trenutek italijanskega napada na tem bojišču. Na severnem bojišču se zdj, da so Italijani zasedbo Makale dosegli svoj cilj. Tako se je središče dogodbok premaknilo na zapad, kjer grozi pri Seti-tu ofenziva Italijanov. Abesinci računajo, da se bo moral ras Sejum, ki še vedno dr-ži visoko planoto Tembenjo, po cesarje-velem nalogu umakniti. Začelo se je spet hudo deževje, ki ovira Italijane, tako da so morali nekateri bataljoni ornih srajc, ki so prodirali južno od Makale, do kolena gaziti po blatu a so vzile temu prehodili v enem dnevu 20 milj.

Težko je naslikati točni položaj abe-sinskih oddelkov v severnih in južnih od-sekih. V Addis Abebo prihajajoče vesti so precej nepopolne. Niti v uradnih krogih nimajo pravih poročil. V prestolnici go-vore da so boji okoli Goraheje terjali smrt 12 Abesincev, 60 jih je bilo pa ra-njenih. Reuterjev dopisnik pri severni ita-lijanski armadi poroča, da so Italijani od začetka operacij, to je od 3. oktobra, iz-gubili enega častnika in tri vojake, štirje častniki, šest vojakov redne vojske in 61 askarov je pa ranjenih. 32 askarov je pad-lo, ujet pa ni bil niti en Italijan.

V Addis Abebi mislijo, da bodo Italijani zdaj prodirali čez gorsko verigo Amba-Alagi in da se bodo v teh gorah Abesinci prvič resneje postavili v bran.

Včeraj je krenila iz Addis Abebe ka-ravana 200 mežvov v Desajo, da odnese živeža tistim novinarjem, ki bodo odpoto-vali z avtomobili v Desajo 14. t. m. Ka-ravano spremlja šest čvrstih tekačev, ki mo-rajajo preteči do 40 milj na dan in ki bodo

vršili posebno kurirsko službo za Reuterja med Desajo in Addis Abebo.

Pariz, 10. novembra. AA. Havasov po-sebni dopisnik poroča z severnega bojišča: Italijanske čete z levega krila so zased-le višave, ki obvladajo Selikop in neka-tere druge strateško važnejše točke med Makalo in Amtalo. Nadaljnje prodiranje proti Amkali je začasno ustavljeno, da ne bi zaradi zastajanja provijantskih kolon nastale težave pri oskrbi italijanskih prednjih čet z živili, in da se med tem uredi in zgradi ceste v zasedenem ozem-lju.

Italijansko levo krilo drže prostovoljci iz Danakila, ki imajo nalogo preprečiti morebitne abesinske obkoljevalne posku-se. Zdi se, da je zdaj na severnem bojišču najživahnjejše delovanje v odseku, ki ga drži general Maravigna. V odseku na ob-mejni reki Setit, čez katero so Italijani prišli, drže Abesinci s slabšimi četami še nekatere višave, ki obvladajo levi breg reke. Z njimi se vrše vsak dan praske.

Danes pričakujejo v Makali prihoda vr-hovnega poveljnika generala de Bona. Pri tej priliki bodo najvišji verski poglavarji zasedenih krajev na kar najsvetnejši na-čin med cerkvenimi obredi izjavili svojo pokorščino in pokorščino svojih vernikov Italiji. V zvezi s tem se je začela tudi pro-slava današnjega rojstnega dne kralja Viktorja Emanuela. Glede na kraljev rojst-ni dan bo imel vojvoda Bergamski v Ma-kali revijo divizije »Gran Sasso«.

Ves Ogaden v posesti Italije

Pariz, 10. novembra. AA. Havasov poseb-ni dopisnik poroča z južnega bojišča: Čete generala Grazianija so zavzele Sase-vo. Vojaki, ki so od njega tak trenutke oddaljene nekaj manj od 200 km. Gigiga je je važna prometna točka, ki obvlada cesto iz Addis Abebe v Berhero, glavno mesto britanske Somalije. Zdaj je ves Ogaden v italijanskih rokah.

Obrambni ukrepi v Italiji

Pariz, 10. novembra. AA. Havas poroča iz Rima: Izšel je odlok, ki prepoveduje tr-govcem premoaga in drv prodajo kupecm, ki bi presegala prodajo prejšnjega meseca. Trgovci tudi ne smejo prodajati bencina drugake kakor z avtomati ali na neposred-no v avtomobilske rezervoarje.

Prepoved uvoza italijan-skega blaga v Abesinijo

Addis Abeba, 10. novembra. AA. V pone-deljek bo objavljen odlok o prepovedi uvo-za vsakega blaga iz Italije. Italijansko bla-go, ki ga dobe v carinarnah, bo zaplenjeno,

gov italijanskim upnikom direktno in ne preko kontrolorja bo v bodoče kaznovano z zaporom.

Strogi ukrepi iz izvajanje sankcij v Angliji

London, 10. novembra. AA. Britansko zu-nanje ministristvo objavlja komunikie, ki da-je nekatere podrobnosti o uveljavljenju go-spodarskih sankcij proti Italiji. Znano je, da imajo te sankcije stopiti v veljavo 18. t. m. Po tem komunikiju bo britanska vla-da v imenu gospodarskih sankcij prepove-dala uvoz vsega italijanskega blaga izvem-ši knjige, časopise in druge tiskane publi-kacije. Kdor bi kršil določbe o gospodarskih sankcijah bo kaznovan z zaporom do 12 me-secev in z denarno globo do 100 funtov ster-lingov. Te kazni bodo izvajali tudi pri ose-bah, ki bi z netočnimi navedbami o tem, iz katere države je uvoženo blago, hotele maskirati uvoz iz Italije.

Druga uredba o sankcijah, ki jo je včeraj odobril kronski svet, odreja ustanovitev kontrolorja dolgovne uprave. Plaćevanje dol-

Ljubljana slavi spomin Davorina Jenka

Ljubljana, 10. novembra. Po zaslugi Glasbene Maticice je tudi naše mesto častno proslavilo stoletnico rojstva enega izmed pionirjev slovenske in srbske glasbe, skladatelja Davorina Jenka. Glasbene Maticice je tako ponovno pokazala, da zvesto varuje tradicije našega glasbenega življenja, kakor z druge strani skrbno pri- šuje njegov napredek. Njeno plemenito prizadevanje, da razširi in popularizira čašče- nje moj, ki so si pridobili velikih zaslug za našo glasbo, je treba tudi ob tej priliki na- glasiti s posebnim poudarkom.

Slavnostna akademija

V petek zvečer je bila v Filharmonični dvorani slavnostna akademija v spomin Davorina Jenka. Lepa udeležba je pokazala, da je občinstvo razumelo prkupni namen prireditelje. Akademiji so prisostvovali številni reprezentanti naših oblasti in korporacij. Srbska kraljeva akademija v Beogradu, katere soustanovitelj in prvi član je bil Davorin Jenko, je bila zastopana po svojem pravem članu, univ. prof. dr. Ra- dojčiču, Tudi Pančevu, v katerem je sla- venec uspešno začel delovati med Srbi, je bilo zastopano. Slavnostno akademijo je otvoril moški zbor Slov. Maticice z Jenkov- znanom »Molitvijom«. O Jenku je govoril sol- ni dekan in kanonik dr. Frančišek Krmovce. Pri izvajanju nadaljnje programa, ki je obsegal same Jenkove skladbe, so sodelovali mladinski zbor, solista Fratrikova in Gosti- orkester in mešan zbor Glasbene Maticice. Posebno učinkovita, v prav močnega je bila zadnja točka: skupni zbor je pel s spre- mnanjem orkestra himno »Naprej zastava slave«. Pevske zbornice je vodil ravnatelj M. Polič, orkester, ki so ga tvorili člani Orke- stralnega društva Glasbene Maticice, državni konservatoristi in člani opernega orkestra, je dirigiral g. M. Skerjanc. Solisti zbor Glas- bene Maticice pa Viktor Šone. Skrbno pri- pravljeni in odlično izvajani koncerti je bil najodstojnejša počastitev Jenkovega imena in ostane vsom udeležencem in lepe spom- inu.

Proslava v operi

Tudi Narodno gledališče se je primerno poklonilo mancu Davorina Jenka. V soboto zvečer je bila v operi ljudska predstava »Gorenjskega slavka«. Pred predstavo je igral operni orkester v razsvetljenem gleda- lišču Jenkovo uverturo »Kosovo«. Nato je stopil pred rampo skladatelj in gledališki kritik Emil Adamič, ki je najprej orisal v glavnih potezih življenjsko pot Davorina Jenka, nato pa pri karakterizaciji njegovega dela citiral pozabljen, a še danes veljavno sodbo Josipa Sreitarja. Iz Adamičevega go- vora bi bilo omeniti zanimivost, ki je v ju- bilejnih člankih ni omenjal: Jenkova zadnja gospodinja v Kolodvorski ulici je ta, koj po smrti sežgala vso rokopisno zapušč- no ranjakega skladatelja, boječ se politične preiskave. Značilno je, da se ni takrat nihče pobrigal za te reči, čeprav si lahko mislimo, da je bil med rokopiši dragocen material.

Predavanje prof. Adamiča je občinstvo poslušalo z velikim zanimanjem.

Predstava »Gorenjskega slavka« je po- tekla gladko in prijetno ter je zlasti z le- pim petjem narodnih pesni zadovoljila žel- ne naša številno občinstvo. Navzoči so bili med drugim mestni župan dr. Ravnihar, predsednik Nar. galerije dr. Windischer in drugi reprezentanti, med ostlimi gosti pa smo opazili uglednega rojaka iz Prage, univ. prof. dr. M. Murka.

Svečano odkritje spominskega stebra

Proslava stoletnice rojstva skladatelja Da- vorina Jenka je bila danes dopolnena zaklju- čena s svečanim odkritjem spominskega ste- bra pred hišo v Kolodvorski ulici 11, kjer je Jenko l. 1914. v času nahuje vojne vihrje zatnil svoje trudne oči. K proslavi so se zbrali najodstojnejši predstavniki naše kul- turne javne in prostorni vrti pred hišo in Kolodvorsko ulico je pa napolnilo tudi mno- go občinstva. Med odličnimi predstavniki

so bili navzoči župan dr. Ravnihar, zastop- nik divizionarja, zastopnik Jugoslovenske pevske zveze dr. Rapotec iz Beograda, re- ktor univerze dr. Samec, predsednik apela- cijskega sodišča dr. Golja, prosvetni inspek- tor Dolencec, univ. prof. dr. Matija Mur- ko iz Prage, prvi starosta SKJ Gangl, pred- sednik Jugoslovensko-bolgarske lige Pusto- slenšek, predsednik ZKD prof. Jeran, za- stopnik Prosvetne zveze dr. Česnik, zastop- nik škola dekan dr. Kimovec, predsednik Hubadove župe dr. Švigelj, skladatelj Pro- lovec, zastopnik proforske organizacije prof. Strukelj in številni drugi. Na vrtu so se zbrali tudi zastavonoše Glasbene Maticice, Ljubljanskega zvonca, »Ljubljane« in Slavea s prapori.

Spominsko svečanost je otvoril pevski zbor Glasbene Maticice in pod vodstvom di- rektorja Poliča zapel Jenkovo »Molitvijo«. Nato je izpregovoril župan dr. Ravnihar. Med drugim je rekel:

»Te dni smo proslavljali stoletnico roj- stva Davorina Jenka, pevske slovenske nar- zelnice in komponista naše državne himne. Današnji dan pa je posvečen spominu nje- gove smrti. Spominjamo se njegovega smrtnega dne prav tu v Ljubljani, ne samo ker je dolžnost kulturnega središča Slovencev, da spremlja pomembnejše kulturne dogodke v naši ožji domovini, temveč ker je Ljubljana kraj Jenkove smrti.

Ceprav je bil Jenko od l. 1871. dalje do leta 1903. prvi kapelnik in skladatelj na- rodnega pozorišča v Beogradu, ni nikdar pozabil svojega rojstnega kraja. Zmerom ga je vleklo domov v Cerklje, rad je prihajal tudi v Ljubljano, kjer je imel stalno stano- vanje v podstrešni sobici te hiše. V Ljub- ljani je doživel pričetek svetovne vojne in v tej hiši je v 80. letu starosti 25. novembra l. 1914. zatnil svoje oči.

Kakor je bil plemenit vse življenje, tak- šna je bila tudi njegova poslednja volja. V svoji oporoki se je spomnil raznih narodnih društev. Tudi Glasbena Maticica je prejela znatno volilo 1000 kron, za lakratne čase lepo vsoto. Če kdo izmed moj, ki so v do- bi našega narodnega preporoda s svojim de- lom in s svojim genijem čvrsto stali ob stra- ni svojemu narodu, zasluži, da ga slavimo, je to Davorin Jenko. On je obilno opodil ne samo slovensko, ampak vso jugosloven- sko glasbeno literaturo. Bil je Jugosloven v smislu jugoslovenske ideologije, kakor je polmujemo danes. Ze v tem vidimo velič- no njegovega duha. Bil je kakor pesnik pre- rok, ki s svojimi duhovnimi očmi zre v dalj- njo bodočnost. Idejni njegov podvig simbo- lizirata zlasti skladbi »Naprej zastava slave« in »Bože pravde«.

Mestna občina ljubljanska smatra za svo- jo dolžnost, da se tudi ona oddolži delu Da- vorina Jenka. Zato je sklenila, da postavi v trajen spomin ob hiši njegove smrti znanje. Ni to spomenik, kakor mu ga je naš na- rod dolžan postaviti, temveč preprosto znan- monje, ki naj kakor znamenja na cvetočih slovenskih livadah in poljih spominja vsa- kega popotnika. Da posveti neka, pobožnih misli spominu velikega sina našega naroda. Ko odkrivamo to znamenje, kličem v imenu Ljubljane in vseh vas: Slava spominu Da- vorina Jenka!

Vse občinstvo se je pridružilo vzkliku g. župana in je trikrat vzkliknilo »Slava!« V imenu Slovenske pevske zveze je nato iz- pregovoril Puš. Naglašal je, da je bil Jenko naš glasbeni mentor in voditelj in da je de- lovalo za kulturno zblizanje jugoslovenskih narodov.

V imenu upravnega odbora Jugosloven- ske pevske zveze in Hubadove pevske župe je govoril dr. Švigelj ter se zahvalil mestni občini za postavljeni spominski steber. Pod- ertal je Jenkovo delovanje na glasbenem področju in na področju kulturnega in du- hovnega zblizanja Srbov in Slovencev.

Solski naraščaj Glasbene Maticice je zatem pod vodstvom prof. Šone zapel Jenkovo »Tiha luna Jasno sijaj«. S tem je bila lepa spominska svečanost zaključena.

Spominski steber, delo arhitekta Plečnika, je postavljen na desni strani vrta, ob vnožju so pa nasajene kizanteme. Na stebru je vklesan napis: »Skladatelj »Naprej zastava slave« in »Bože pravde« Davorin Jenko, roj. 10. novembra v Dvorjah pri Kranju l. 1835, umrl v tej hiši 25. novembra 1914. — Mest- na občina ljubljanska.

Skupščina Delavske zbornice

Vse naše delavstvo živi v zelo slabih razmerah — Zbo- rovanje je poteklo ob popolnem soglasju

Ljubljana, 10. novembra. Danes je polagala bilanco svojega dela v minli poslovni dobi ena izmed naših naj- važnejših socialnih institucij — Delavska zbornica. Druge redne skupščine se je ude- ležilo 57 od 60 delegatov. Zborovanje je otvoril predsednik g. Alojzij Sedej in po- zdravil banovca zastopnika dr. Karla in navzočne delegate. Nato se je spominjal žrtve katastrofe v Rtnju ter počastil spo- min umrlega namestnika delegata Jožeta Rutarja.

Nato je predsednik podal obširno in pre- gledno poročilo o splošnem položaju de- lavstva v Sloveniji in zlasti razpravljal o rudarskem pokojninskem zavarovanju. Ru- darski so bili zelo prizadeti, ker je bil na- mesto pokojninskega sklada, iz katerega so dobivali upokojenci 4 milijone dinarjev let- no s novan centralni fond za sanacijo brat- skih skladnic, ki pa ne bo donasal čez 1 milijon dinarjev. Ze tako je položaj naših rudarjev nevdržan, saj so neprestane re- dukcije in leto za letom se manjša zaradi znižanih naročil od države tudi produkcija premoga.

Predsednik je zatem govoril o položaju drugega delavstva, ki tudi živi v zelo sla- bih razmerah. Posledice tega so stavke v Sloveniji. Lani je bila stavka v 12 obratih. Na drugi strani pa nekatera podjetja de- lavstvo preobremenjujejo. To velja zlasti za Kranj, kjer delajo delavci po 10 do 12 ur dnevno. Zeleti bi bilo, da bi oblastva pod- jetja prisilila, da ne omalovažujejo social-

ni zakonov. Ponekod so zaradi stavk de- lavski zaupniki podjetjem trn v peti in čisto je morala zaupnikom priskočiti na pomoč Delavska zbornica. Edina uteha, je da se delavstvo vedno bolj organizira in da imamo zdaj že v 133 obratih 738 zaupnikov, ki zastopajo polovico delavstva v Sloveniji. Govornik je še omenil, da je Delavska zbornica podrla rudnik v Lešah, ki mu je nakazala 50.000 Din in mu tako omogočila zasilno obratovanje in rudarjem delo.

Sledilo je izčrpano poročilo tajnika g. Fi- lipa Uratnika (ki smo ga v izveščku ob- javili že v nedeljski številki »Jutra«). Po Uratnikovem poročilu, ki je bilo sprejeto z odobravanjem, je poročal o stanju bla- gajne g. Rado Čelešnik, nato pa je v imenu finančne kontrole Franc Petelan predlagal vsemu odboru razrešnico.

Sledila je obširna debata, v katero so po- segali razni govorniki. Prvi se je oglasil g. Petelan in govoril o krizi, ki je nastala v socialnem zavarovanju. G. Kosem je na- glašal važnost zakona o minimalnih mez- dah, ki naj delavstvo socialno zaščiti; prav tako pa je zahteval tudi obveznost kole- ktivnih pogodb. Delegat g. Jakomin je bil mnenja, da je inspekcija dela premalo pro- zna glede izvajanja delovnega časa; pred- lagal je tudi, naj se zbornica bolj zavzame za zaščito delavskih zaupnikov. Dr. Bohi- nicec je naglašal potrebo socialnopolitičnih referentov pri sreskih načelstvih in pred- lagal, naj skupščina Delavske zbornice na- roči upravnemu odboru, da pristopi k si-

stematičnemu delu za uvedbo invalidnega, starostnega in posmrtnskega zavarovanja delavcev na ta način, da izvede intenzivno propagando za uvedbo teh panog zavarova- nja med vsemi sloji, zlasti med kmečkim ljudstvom preko kmečkih občin in kmetij- skih strokovnih zastopstev, zakaj omenjene panoge zavarovanja niso nič manj v ko- rist naše kmečke hiše kakor v korist de- lavcev samih. Potrebna je ustvaritev pose- bne vsenarodnega odbora pod vodstvom Delavske zbornice, ki naj z avtoriteto vseh gospodarskih, političnih, socialnih in kul- turnih činiteljev prepriča zakonodajne fak- torje o socialni in finančnogospodarski nu- nosti tega zavarovanja.

Govorili so še drugi delegati, tako g. Arh o krizi bratovskih skladnic z ugotovit- vijo, da imajo slovenske skladnice meseč- no 180.000 do 190.000 Din izgube; inž. Žu-

mer v imenu Kluba krščanskih socialistov, ki se je med drugim zavzel za delavske konzume, ki jih grozi prevelika davčna ob-remenitev uničiti in za omogočenje voli- tev v zavodu delavskonomoškega bol- niškega in neugodnega zavarovanja. H koncu sta govorila še gg. Godnik in Jelen (socia- lista) in g. Zemljik v imenu Narodne stro- kovne zveze. Sprejetih je bilo več pred- logov. Prav tako pa tudi poročila, ki ga je predložil g. Čelešnik. Protažen navaja dva milijona dinarjev dohodkov. Ob zaključku sta bila po krajši debati soglasno sprejeta še pravilnik o podpornem fondu za prega- njane delavske zaupnike in službeni pravil- nik za nameščence Delavske zbornice.

Ob 14. je predsednik g. Sedej zaključil zbor in naglasil potrebo složnosti pri delu Delavske zbornice.

Za združitev vseh borcev in dobrovoljcev

V rahlih obrisih je trboveljska konferenca pripravila teren za enotno zvezo, ki je še vprašanje bodočnosti

Trbovlje, 10. novembra.

Na pobudo ljubljanskega pododbora Le- gije koroskih borcev se je danes dopoldne vršila pri Volkerju v Trbovljah važna kon- ferenca, katere namen je bil, da poišče te- melje za ustanovitev enotne organizacije jugoslovenskih vojnih in obprevaritnih do- brovoljcev v vseh front, na katerih se je oddolžala usoda našega nacionalnega osvob- ojenja. Povabilu prirediteljev so se od- zvali glavni odbor Zveze jugoslovenskih vojnih dobrovoljcev v Beogradu, ki je na konferenco delegiral primarija dr. Meršola iz Ljubljane, ljubljanski sreski odbor do- brovoljske organizacije, ki je bil zastopan po svojem delegatu Zavarju. Združenje vo- jnih dobrovoljcev, borcev za osvobodjenje severnih krajev Jugoslavije, ki so ga pred- stavljal predsednik Müller, podpredsednik Cukon in tajnik Kožuh iz Zagreba, Zveza Maistrovih borcev, ki je odposlala pred- sednika prof. dr. Dolarija, tajnika Malenska in Lipuša iz Maribora. Legijo koroskih borcev pa so zastopali predsednik pododbora dr. Jensterle in tajnik Staudegger iz Trbovelj ter predsednik pododbora polkovnik Mi- livojevič in odborniki Marušič, Božič, Šef- man in Pukl iz Ljubljane. Mimo drugih se je sestanka udeležil tudi narodni poslanec Aleksovč.

V imenu Legije koroskih borcev je goste pozdravil predsednik dr. Jensterle, ki je v svojem otvoritvenem nagovoru ob enem po- udaril, da je namen konference, poiskati skupno osnovo delu vseh zbranih organiza- cij, ki so doslej vsaka zase delale na svojih področjih, predvsem pa je treba ugotovi- ti ideje in organizacijske temelje za skup- nen nastop vojnih dobrovoljcev iz vse države. Soglasno je bil nato za predsednika konference izvoljen delegat Müller iz Za- greba, ki je v obsežnem referatu očrtal bor- be, uspehe in razočaranja onih naših mla- dih ljudi, ki so bili tvegali svoja življe- nja in svoje eksistence za blagor domovi-

Pri zapeki,
lenivem črevesju, odvisni želodčni kislini
in zastoj žolca pomaga naravna
FRANZ-JOSEFOVA
grenčica.

Maribor preko nedelje

Protestni shod stanovanjskih najemnikov

Društvo stanovanjskih najemnikov v Mariboru je imelo danes dopoldne na ve- randi Uniona protestni shod proti pretirno visokim najemninam. Za shod je bilo precejšnje zanimanje in sta na njem po- ročala predsednik Društva stanovanjskih najemnikov g. Tone Bajt in odbornik go- spod Jože Mohorčok. Oba sta naglašala, da je postal položaj stanovanjskih najem- nikov, ki so v Mariboru v precejni večini državni uslužbenci, po zadnjem znižanju njihovih prejemkov obupen. Zaradi vedno večjega števila deložacij bo morala mest- na občina za brezdomce naročiti ponovno stare železniške voze. Mariborski stano- vanjski najemniki so na shodu soglasno sprejeli resolucijo, v kateri zahtevajo sta- novnjsko zaščito in znižanje previsokih najemnin za najmanj 30 odstotkov. Za- žanje najemnin pa zahtevajo tudi mali obrtniki in trgovci, ki zaradi slabe kupne moči nameščencev in delavcev komaj ži- votarijo.

Dve žrtvi cestnega prometa

Na Koroski cesti se je zgodila huda ne- sreča. Po cesti je drvel neki voznik z vo- zom v smeri proti Glavnemu trgu. V tem trenutku je pred hišo št. 12. nameraval preokreniti cesto 82-letni Rudolf Fridl. Starček, ki je najbrže preslišal klice vo- znika, je prišel pod kolesa ter obeležal. Po- klicali so reševalce, ki so ponesrečenca prepeljali v bolnišnico. Tam so ugotovili, da je Fridl k sreči dobil le lažje poškodbe. Na ogli Gučeve in Meljske ceste je pri- šlo do karambola dveh kolesarjev. Še ne- znan kolesar je zavozil v kolo posestnika Franca Podlipnika s Tezna, ga podrl na tla, tako da je Podlipnik obeležal s precej- njimi poškodbami na nožah.

Štirje vlomi v Poljčanah

Na podlagi prstnih odtiskov vlomilca že poznajo

Poljčane, 10. novembra. V zadnjih dneh so bili pri nas izvršeni kar štiri vlomi in okolnosti pričajo, da je bil storilec v vseh primerih isti. Najprej je neznanec vlomil pri K., ki ima hišico v Čretniku. Pri belem dnevu se je vhitot- pil v poslopje z zadnje strani pri vratih, ki jim je razbil ključavnico in jih nato snel s tečajev. Brskati je za denarjem in vse pretaknil. Zadovolji se je moral le z malenkostno vsoto. Razen tega je vzel nekaj perila, živeža in pišče. Predal je

omare je odprl z bajonetom, ki ga je našel v kuhinji. Ljudje so tisto popoldne videli v gozdu neznanega moškega, kako se je mastil s plinom.

Dva dni nato sta bila izvršena ponoči dva vloma, a eden se je ponesrečil. Okrog 20 ure v omenjeni noči je župnikova ku- harica naletela v shrambo, ko je nesla tja nekaj hrana in neznanca, ki se je tam skril. Kuharici je rekel, da je iskal župni- ka, ki bi ga rad novabil na veselico. Nato je izginil ko kafa.

NE DOVOLITE,
da bi Vam do
48% dragega
goriva ušlo sko-
zi okno!
Zahtevajte naše
brezplačne
prospekte

Windfix

Jug. pat. pusteno-kovinsko brtvilo
za okna in vrata
A. Hrlič, Zagreb, Gajeva 20
Zrnc Franjo — Ljubljana
KOPITARJEVA ULICA 1.

V isti noči nekaj ur nato se je povabil k tukajšnjemu kovaču Petku. Vlomil je v kovačnico in odnesel iz nje strojni sveder in razno drugo orodje. Pozneje, moralo je biti okrog pol druge ure, jo je mahnil še v restavracijo. Razbil je šipe in skozi okno zlezal v notranjost. V točilnici si je privoščil vina in likerjev ter pobasal cigarete, nato se je spazil skozi servirno okence v kuhinjo, ker si je celo prižgal luč. Ker v kuhinji ni našel ničesar posebnega, je vdril v shrambo. Tam je našel 18 parov klobas, ki so z jersabom vred dobile noge.

Naši orožniki so šli takoj na delo. Vlomilca sicer še niso našli, pač pa je dognal njegova istovetnost. Na podlagi prstnih odtiskov, ki so jih prenesli z razbite šipe, so na policiji v Mariboru ugotovili, da je bil vlomilec zloglasni 20-letni Črepinko Franc iz Zgornje Poljskave, ki ima na vesti več vlomov, med njimi tudi oba, izvršena pred kratkim v Hožah in Slovenski Bi- strici.

Zadnja pot gospe Župančičeve

Ljubljana, 10. novembra

Danes popoldne je Ljubljana spremlja- go. Ano Župančičovo, mater pesnika Oto- na Župančiča, k večnemu počitku na po- kopališču k Sv. Križu. Ko so oo. franči- škani blagoslovili krsto in pevec Glasbene Maticice odpelj Prelovecovo žalostinko »Po- ljana tožič, se je začel pomikati žalni sprevod. Za krsto so stopali užaloščeni svoji in bližnji sorodniki, nato pa člani svojih in bližnjih sorodniš, nato pa člani uprave in ansambla narodnega gledališča s ravnateljem Gollo in di- rektorjem Poličem na čelu. V spre- vodu so bili nadalje francoski konzul g. Remerland, lektor za francosščino na ljub- ljanski univerzi prof. Lacroix, prof. Jakšič za Francoski krožek, zastopniki Peen-ku- ba in novinarskega združenja in drugi. Pred vladuktom so pevc zapeli »Blagor muce, nato je pa krenil pogreb na pokopa- lišče, kjer so blago gospo izročili naročju matere zemljo.

Serijska naših novih znamk je izpopolnjena

Za rojstni dan našega mladega kralja so izšle prve znamke z njegovim najno- vejšim portretom, in sicer pet vrednost: pa 50 par, 75 par, 1,50 dinarja, 1,75 dina- rja in 3,50 dinarja. Ostale vrednote so bi- le še zadržane, ker je bilo v prometu dovolj prejšnjih znamk z likom kralja Aleksandra s črnim okvirom in brez nje- ga.

Kakor vse kaže, bodo te znamke kmalu pošle, kajti v Beogradu se od petika že do- be vse nove znamke od 25 par do 30 di- narjev.

Kompletna serija obsega poleg že prej izšlih znamk še naslednje: po 25 par v sivkasto črni barvi, po 1 dinar v rumen- kasto rjavi barvi, oranžno po 3 dinarje, temno zeleno po 4 dinarje, violičasto po 10 dinarjev, rjavo po 15 dinarjev, zeleno vijenčavo po 20 dinarjev in rdeče violiča- sto po 30 dinarjev. O teh znamkah lahko rečemo le to, da imajo iste pomanjkljivo- sti kakor prejšnje, zlasti kar se tiče izbire barv.

Nekaj pa se nam zdi čudno. V Beogradu so se znamke lahko dobile že prejšnji te- den, pri nas v Ljubljani pa še nič ne ve- do, kdaj jih bodo dobili. Ali je mar denar naših filatelistov manj vreden kakor beo- grajski? Naj se take malenkosti v bodoče urede tako, da ne bo nepotrebnih zamer. Naši filatelisti, ki menjavajo znamke, do- be iz inozemstva pogosto naročila, naj pošljejo vse nove znamke takoj po izidu. Kadar se primeri tako, kakor to pot, jih morajo naročiti iz Beograda in to je se- veda združeno z novimi stroški.

O novih portovnih znamkah, ki so jih tudi napovedovali, se še nič ne ve, kdaj bodo izšle. Baje pa so že izdelani osmuki- zanje in bodo znamke najbrž snet prav lepe.

Objave

Ne pozabite, da bo že samo danes ob 1/3. pela slavna Claire Fuchsova v veseli in za- bavni opereti ZKD »Pripravke o pomladici«. To filmsko delo velja med operetami za naj- bolj privlačno. Kdor se hoče malo nasmeja- ti, naj nikar ne pozabi, da si samo že da- nes lahko ogleda to zabavno delo. Vstopni- na 3,50, 4,50, 5,50 in 6,50

Sportna nedelja

Nogomet po naročilu

ali tekme za podsavezno blagajno niso dobra reklama za to igro, pomagajo pa le nekoliko iz zadrege za denar

Ljubljana, 10. novembra. Na področju našega nogometnega podsaveza je bil danes »podsavetni dan«, termin, ki si ga LNP rezervira za serijo nogometnih tekem v korist svoje blagajne. Za te tekme so bili angažirani vsi klubi, tako da se je vsaj po dispozicijah obetal prav pester in tudi bogat spored. Po tekmah v Ljubljani in poročilih o teh tekmah po drugih nogometnih središčih, pa moramo sklepati, da so žal le deloma dosegli svoj namen, kajti obisk je bil vseh brez izjeme daleč pod normalno. Prepričani smo, da bo tudi ta skromni gmetni uspeh prišel podsavezni blagajni več kot prav, toda ne bi bili dosledni, če bi temu »podsavetnemu dnevu« ne pogledali do dna še z drugih vidikov. Vsaj po njegovem efektu v Ljubljani!

Atraktivna dneva naj bi bila v Ljubljani v okviru podsaveznega dne peti ali v vsej sezoni menda že sedma pono-

vitev derbija med Ilirijo in Primorjem, in sicer v času, ko se obe moštvi v nič več razveseljivi borbi za vstop v državno ligo treeeta za vsakega igralca in štedita vsako najmanjšo energijo za druge cilje na zelenem polju. Nujna posledica tega je bila, da sta obe moštvi nastopili brez svojih najboljših ljudi in sta pač le na videz izpolnili dolžnost nasproti podsavezu. Recimo, da je vse to za oba kluba in za podsavez v redu, ni pa to v redu za onih nekaj sto navdušenih gledalcev, ki so prišli podpret podsavezno blagajno v dobri veri, da gre, čeprav že tolikokrat letos na derby med Ilirijo in Primorjem, pa so morali slediti ležernemu in dolgočasnemu poganjanju žoge od gola do gola. Mislimo, da bi bilo treba računati s tem, da je naša publika že toliko zrela, da ji je treba v naprej povedati, kdo in proti komu se bo igralo. Sicer je podsavezni dan ne bo niti toliko privabil na igrišča.

Spored v Ljubljani

Na Jadranu. V predtekmi so juniorji Jadrana in Ilirije odbili še poslednjo prvenstveno tekmo. Zmagali so tesno in zaslužno Trnovčani v razmerju 2 : 1. S tem so se rešili poslednjega mesta in ga prepustili nasprotniku.

Reka : Jadran 2 : 0 (0 : 0)

Srečanje dveh rivalov je dalo lepo tekmo. Moštvi sta v polju nudili uravnoteženo igro brez izrazite premoči ali onega. V splošnem je bil napad Vičanov bolj prodoren, vsaj pred golom je pokazal nekoliko več odločnosti. Vodil ga je nekdanji popularni Erman, ki je nastopil prvič za barve novega kluba. V svoji okolici ni našel primernega razumevanja.

Trnovčani so bili, daleč oslabljeni, enakovredni nasprotniku, imeli so edino na desnem krilu zelo slabo zasedbo. Nemogoče človek je zamudil nekaj prav zrelih prilik, sicer bi bil Jadranasi izbili ugodnejši rezultat.

Drugi gol za zmagovalce je rezultiral iz enajstke. Sodil je g. Ramovš, ki je zaradi prigrigovanja publike zaključil tekmo nekoliko predčasno. Poset je bil po pričakovanju kar zadovoljiv.

Hermes : Slovan 3 : 2 (1 : 1)

Siskarji naj bi bili poskusno moštvo za oceno vrednosti drugorazrednega nasprotnika. Ta ni privabil svojega občinstva v polnem številu na igrišče, zato ne ustreza efekt tekme vloženemu trudu. Poleg tega je mogla ovirati tudi sam potek igre.

Hermes bi bil skoro doživel malo neugodno presenečenje. Nastopil je v sedaj razpoložljivi kompletni postavi in je moral pustiti za nekaj časa nasprotnika celo v vodstvo 2:1. Šele proti koncu je izravnal in z nerazgledanim golom zabeležil v svoji dnevnik dogodkov tesno zmag.

V ostalem se ne da oporekati, da ne bi bili Siskarji postavili v polje boljšega moštva. Bili so tehnično nad svojim partnerjem. V prvem delu igre je to zadostovalo za terensko premoč, toda Slovanova obramba je bila, razen rezervnega vratarja, neprodorna. Drugi del igre je potekel bolj uravnoteženo, Slovanovci so utegnili priti celo v vodstvo, naposled je prevladala rutina. Sodil je g. Macoratti, ki je v meglji marsikaj spregledal.

Na Primorju

Primorje : Mars 1 : 0 (0 : 0)

Na Primorju so napravili uvod v popoldanski spored rivali v juniorskem prvenstvu. Črno-belemu drobižu se je posrečil revanš v razmerju 1:0. Edini gol je padel iz enajstke. Mali kažejo, da bo kdaj še nekaj iz njih v obeh moštvih je par izrazito dobrih poidevcev. Primorjaši imajo bolj povezano in kombinatno bolj izdelano igro. Spomladi si bosta moštvi slej ko prej ostru protivnika za prvo mesto med naraščajniki.

Spored v Mariboru

Maribor, 10. novembra. Kakor v ostalih mestih naše banovine se je tudi v Mariboru vršil danes popoldanski »podsavetni dan« v korist blagajne LNP. Na nogometnem turnirju v ta namen so sodelovali Železničar, Maribor in Rapid. Ključno jepeanu vrnemu za današnji spored ni bilo zanimanja in je prišlo na igrišče Železničarja že okoli 300 gledalcev.

Kot prvi par sta nastopila

Maribor : Rapid 1 : 1 (0 : 0)

Tekma se je igrala 50 minut, in sicer 20 pred in 20 minut po odmoru. Moštvi sta nastopili v postavi:

Maribor: Gomol, Domencelj, Koren, Strnad, Kirbiš, Konič, Milos, Kolar, Tšegar, Veie, Podkubovšek;

Rapid: Peiko, Barlovič, Vidovič, Fučkar, Raker, Černešek, Heller, Marč, Baumel, Bosendorfer, Pšof.

Oba nasprotnika sta nastopila torej z nekaterimi novimi močmi, pri Mariboru so pa gostovali tudi trije igralci bivše Svobode Strnad, Kolar in Tšegar. Igra je potekala precej ležerno in je imela le sem in tja nekaj privlačnosti. V splošnem se oba nasprotnika nista posebno trudila.

Napad Maribora je bil sicer nevarnejši, toda napadalec so popopoloma odgovorili pri streljanju. Krilci so bili nekoliko bolj šli od svojih partnerjev na drugi strani. Ožja obramba pa je bila v trenetkih precej nesigurna. Mož stalne forme je Domi-

Primorje : Ilirija 3 : 0 (1 : 0)

Obe moštvi sta nastopili z nekaterimi zasedbami iz zadrege, v splošnem pa so bili črno-beli bolj zenačeni in uglajeni. Imeli so dober del igre v svojih rokah in bi bili lahko dosegli še nekoliko izdatnejši rezultat.

Igra je bila, kakor je že običaj ob srečanjih dveh večnih rivalov, razmeroma dokaj ostra, vendar ni imela mnogo lepih in napetih trenutkov. Po tej ali oni posrečeni akciji so sledili celi presledki spolnjeni z nezrelimi naprežanji, tako da igra ni mogla nikogar pretirano navdušiti.

Črno-beli so bili na pogled bolj kompletni. Postavili so v obe zvezli ljudi bodočnosti, ki se v težjih tekmah gotovo še ne bi znašli. Pepček na levem krilu je bil bolj uspešen poskus. Izrazito slaba je bila srednja vrsta, vsaj v prvem polčasu, tako da napad ni imel mnogo od nje. Jež je kot vodja napada zelo neokreten in počasen. Obramba se je sicer uspešno izrezala iz vse zadeve, toda treba je vzeti v poštev šibkost nasprotne napadalne vrste.

Ilirijani se ves čas igre niso mogli povzpeti do neke resnejše povezanosti. Z izjemo začetka drugega polčasa, ko je že kazalo, da se bodo odločnejše strnili, so morali bolj braniti kot napadati. Postavili so zelo šibko obrambo v moštvo, ki je igrala bolj s srečo kot z znanjem. Kolikokrat je plesala žoga na Maličevi črti in je le slučajno šla mimo strebrov? Varšek ni že dolgo igral srednjega krilca, v drugem delu igre je Unterreiter to mesto zasedel boljše. Napad ni bil, razen nekaj izjem, skoro nikoli opasen.

Okoli pol ure prvega polčasa je poteklo v resnejši borbi. V tem delu igre so imeli črno-beli sicer prvo besedo v polju, napad pa ni znal streljati. Prepustil je to nalogo Zavrlu, ki je neprestano poskušal svojo srečo, pa ni za tak posel. V 25. min. da Race čisti predložek Janežiča, ki ga spremeni v prvi zgoditek. Par šnas pred obema goloma do polčasa ne menja rezultata.

Po-reprizi je zopet trajalo skoraj pol ure, preden je napad črno-belih prisilil nasprotno obrambo do druge kapitulacije. V 24. min. zaključil Pepček uspešno kombinacijo z neubranljivim strelom v mrežo. Po presledku nadaljnjih 10. min. izvaja Pepček prost strel, ki ga Janežič uspešno podaljša preko Maliča in s tem je stvar, glede števila golov, zaključena.

Občinstva ni bilo mnogo. Nemara je podsavez določil ta spored iz zadrege, ker bi bil vsak drug finančno riskanten. To je sen je bilo že pet srečanj med Ilirijo in Primorjem, človek se naposled tudi najboljšega preobije, tembolj, če to »najboljše« ni vedno prvostvorne znamke!

Sodil je zopet g. Macoratti. Do polčasa je vzdržal, potem pa so mu — deloma občinstvo, deloma nedisciplinirani igralci — zmešali štrne.

Železničar : Rapid 1 : 0 (1 : 0)

Tekma se je igrala dvakrat po 30 minut. Med tem ko je Rapid nastopil z enakomerno kot v prejšnji igri, so se Železničarji predstavili takole:

Manajnc, Frangés, Antonič, Eferi, Seifert, Frangés, Lešnik, Konrad, Golnar, Paulin, Pezdriček.

Rapid, ki je imel za seboj že 50 minut nogometa, je stal čevleja pred težko nalo-

go. Kljub temu pa je bila tekma teh dveh nasprotnikov prav do konca zelo živahna. a je nudila dovolj napetih in tih prizorov, žal je bila tudi precej ostra, prav goovo ostrejša od prvenstvene pred 14 dnevi.

Železničar je danes nastopil z moštven, ki po našem ne bo zelo velikih uspehov. V tej sestavi je zlasti pogršena napadalna vrsta. Moštvo je treba pomladiti, ne pa imeti v njem starec kanone! Napad je igral tako slabo kot že dolgo ne in je igral na kupe zrelih prilik. Krilci so bili še najboljši, dasi se tudi niso posebno trudili. Obramba smo videli že večkrat igrati boljše. Zmagao si je moštvo priborilo zaslužno, toda lahko bi bila še mnogo izdatnejša, če bi bili vsi skupaj zaigrati malo bolj z elanom in požrtovalnostjo.

Rapid je bil prvih 30 minut enakovredni nasprotnik, po odmoru pa so igralci začeli utrujenosti močno popustiti. Reel je treba, da so se kljub temu prav do zadnjega borili za vsako žogo. Odlikovala ee je zlasti obramba, ki je bila skajno v težki borbi, pa tudi krilci niso mnogo zastajali. Napad tudi v tej tekmi ni delal čudežev, ker je pač premehak in preveč neodločen pred golom.

Edini gol dneva je zabil Konrad v 23. minuti. Sodil je gospod Bizjak v splošno zadovoljstvo.

Spored v Celju

Celje, 10. novembra. Danes sta se odigrali dve tekmi v korist blagajne LNP. V prvi tekmi je zmagala

Jugoslavija — Olimp 2 : 1 (2 : 0)

Igra je bila precej živahna. V prvem polčasu je imela Jugoslavija mnogo več od igre in je zabila dva gola, pozneje pa se je Olimp znašel in je dosegel časten gol, toda kljub vsemu naporom se mu ni posrečilo izenačiti. Tekmo je sodil g. Seitel. Bil je nesiguren v presoji foulov.

Atletiki : Celje 2 : 1 (0 : 0)

Atletikom je uspelo, da so se revanžirali za poraz dne 3. t. m. Tudi ta igra je bila precej živa, zanimiva pa šele v drugem polčasu. Zo poteku igre bi bolj ustrezen neodločen rezultat. V 30. min. drugega polčasa je sodnik izkličil igralca Atletikov Janežiča. Goli so padli: v 9. in 38. min. drugega polčasa za Atletike, časten gol za Celje pa v 29. min. Sodil je g. Veble objektivno in sigurno.

Zoper trdo stolico, hemoroide in črevesni katar je naravna FRANZ-JOSEFOVA grenčica, večkrat na dan použita, dobro sredstvo.

Kvalifikacijske tekme

BEOGRAD: Bask : Zak (Vel. Kikinda) 3 : 2 (1 : 0)

JUBOTICA: Zak : Sparta (Zemun) 3 : 0 (1 : 0)

OSIJEK: Graficar : Krajšnik (Banjaluka) 3 : 2 (2 : 0)

ZAGREB: Concordia : Slavija (O.) 7 : 1 (4 : 1)

Tekmo je sodil ljubljanski sodnik Jordan, ki ni imel najboljšega dneva.

Ostale nogometne tekme

Cannes: BSK — Repr. Cannes 4:2 (2:1).

Dunaj: Prvenstvene tekme: Austria — FC Wien 3:3, Libertas — Rapid 2:1, Wacker — FAC 5:4, Admira — Favoritner AC 2:1, Sportklub — WAC 3:0, Hakoah — Vienna 2:2.

Budimpesta: Madžarska — Švica 6:1 (3:0).

Prvenstveni tekmi: Bockskay — Kispest 1:1, Szeged — Attila 4:2.

Praga: Slavija — SK Plzen 5:1, Viktorija Plzen — Moravska Slavia 6:3, Prostějov — Nachod 6:0, Zidenice — DCF 3:0, ASK Kolín — Kladno 2:1.

Rim: Alessandria — Ambrosiana 2:2, Torino — Napoli 1:0, Genova — Palermo 1:0, Lazio — Brescia 3:1, Sampierdarena — Triestina 2:2, Fiorentina — Roma 1:0, Bologna — Milano 2:1, Juventus — Bari 0:0.

Strasbourg: Sparta (Praga) — Racing 7:3 (3:1).

KINO SLOGA

Danes ob 16., 19.15 in 21.15

Ufina razkošna predeta

OSREKI ME!

Smen — humor — razvedrilo

Najboljši igralci in komiki.

Danes ob 14.15 zaupnikrat matineja

LJUBEZEN V SNEGU

Zmiskosportna sala.

Din 4.50 enotna cena.

Lahkoatletski miting SK Sloge

Ob pičli udeležbi atletov in brez odziva med občinstvom sta bila na zaključnem mitingu v sezoni doždena dva nova jugoslovenska rekorda

Ljubljana, 10. novembra. Lahkoatletska sezona je bila menda za letos zaključena z mitingom SK Sloge. Prav neroden čas je bil izbran, prireditelj naj bi trajala 3 dni, toda dež je priredi. telju pokvaril račune in je sobotni spored popolnoma onemogočil, ker je igrišče Primorja pokrivala voda. Zato je, bil glavni spored v nedeljo dopoldne. Odziv adetov je bil zelo šibek, tudi gledalca ni bilo niti enega. Od prireditelja sploh nihče ni stal in so tekmovali le članj Primorja, a še ti z malo pektom. Glede na razmočeno teren so bili doseženi rezultati razmeroma dobri. To velja zlasti za tek na 1000 m, kjer se je Alešu Zorgi posrečilo, da je popravil 1. 1933 postavljeni rekord klub. skega tovariša Krevska. Rekord je bil tudi postavljen na progi 2000 m, ki se je pri nas tekla prvič. V tehničnih disciplinah

NE KUPUJTE ZAVEZANIH OČI

izdelke, za katere ne veste odkod so in kakšni so Jamčimo Vam za najboljšo surovino, za najmodernejše predelovanje in nudimo Vam najugodnejše cene

NAŠE CENE S U K N A ZA OBLEKE

od 80.- do 180.-

VLADA I KOMP.
TEOKAROVIC
INDUSTRIJA VOLNENIH TKANIN-PARACIN

ELITNI KINO MATICA

Telefon 21-24

Ljubljana govori, Ljubljana je navdušena, Ljubljana posluša samo

VESELOIGRO

LISZTOVE RAPSOLIJE VSE RADI MUZIKE

Smeh, šala, božanska godba in ljubezen. Paul Hörbiger, Karin Hardtova, Ida Wüstova

Predstave danes ob 4., 7.4 in 9.4 uri.

PREMIERNO KINO

rezultati niso zadovoljili in so bili globoko pod povprečnostjo. Edini juniorji so rešili čast dneva. Kajfež je velik talent in je v metu kroglice in diska poleg dobre tehnike dosegel tudi dobra rezultata.

Tehnični rezultati so bili:

Tek 800 m: 1. Srakar Fr. 2 : 03.9, 2. Skušek 2 : 04.6, 3. Ogrin 2 : 10.

Tek 1000 m handicap: 1. Zorja Aleš 2 : 38 3/5 boljše od jugosl. rekorda (star. rekord Krevs 2 : 41 2/5), 2. Srakar Fr. 2 : 45 2/5, 3. Skušek 2 : 50 1/5, 4. Vahtar (80 m prednosti) 2 : 51 1/5.

Tek 2000 m handikap: 1. Srakar Ivan 5 : 52 (100 m prednosti), 2. Krevs 5 : 57 2/5 (od starta) nov jugosl. rekord!, 3.

Krpan 5 : 58 4/5 (100 m prednosti), 4. Perc 5 : 59 4/5 (120 m prednosti).

Met kroglice 5 kg juniorji: 1. Kajfež 13.74 m, 2. Koscec 12.61, 3. Polak 10.07 m.

Met kroglice 7.25 kg seniorji: 1. Štok 9.96 m, 2. Požar 9.85 m.

Skok v višino juniorji: 1. Vahtar 150, 2. Polak 145, 3. Koscec 140.

Skok v višino seniorji: 1. Požar 145, 2. Štok 140.

Met diska 1.5 kg juniorji: 1. Kajfež 41.03 m, 2. Koscec 34.92 m, 3. Polak 24.42 m, 4. Vahtar 21.77 m.

SK Ilirija (tenis sekcija). Danes ob 20. seja načelstva v Evropi.

Otvoritev kapelice vojnih žrtev v Judenburgu

Judenburg, 10. novembra. Ves Judenburg je bil danes v zastavah in zelenju. Z avtobusi je prispelo že v soto zvečer nad sto udeležencev iz Ljubljane, Maribora, Celja, Tržiča in Kranja k slovesni otvoritvi kapelice na skupnem vojaškem grobišču. Kjer počivajo naše žrtve. Gostom na čast je bila dvorana pri »Poštic« kjer so se zbrali, okrašena z masimi in avstrijskimi državnimi zastavami. Pozdravni večer je otvoril v imenu pripravilnega odbora za postavitev kapelice svetnik gospod Schenker. Goste je ob tej priliki pozdravil tudi župan g. Haidacher. Za pozdrave pa se je zahvalil župnik g. Jernej Hafner kot zastopnik ljubljanskega knežškofa. Na pozdravnem večeru je sodelovala vojaška godba iz Grada in peli so judenburški pevci in naši fantje, katerih lepo doneča pesem je napravila globok vtisk.

Dopoldne ob 9.30 je bil na glavnem trgu v Judenburgu doloben sprejem deželnega glavarja iz Grada, a namesto njega je prišel svetnik g. Krenn. Na trgu so se formirali razni oddelki avstrijske vojske in za njimi judenburški udeleženci iz Slovenije. Vsi so nato skupaj krenili na pokopališče, kjer je bila v tamosnji kapelici najprej masa, zatem pa so udeleženci odšli k novoizgrajeni spominski kapelici. Kapelico je blagoslovil zastopnik grškega knežškofa g. dr. Maurer in je imel ob tej priliki tudi lep

spominski govor. V imenu Slovencev je izpregovoril župnik Hafner, za njim pa zastopnik bivšega 17. avstrijskega pehotnega polka in naposled še g. Krenn. Po vseh teh govorih je prišel v imenu pripravilnega odbora g. Schenker župana dr. Haidacherja, da prevzame v varstvo kapelico.

Naši fantje so zapeli »Blagor mu« in »Vigred«, nato so pa razne deputacije in organizacije polagale v kapelico vence. Posebna deputacija iz Slovenije je prinesla krasno žaro z župančevim verzom, v kateri je bila zbrana prst iz vsake delov dravske barvine. Lepe vence so položili poleg avstrijskih zastopnikov delegati iz Ljubljane, Bežigrada, Kranja, Tržiča in oblastnega odbora vojnih invalidov, a mestna občina ljubljana je poslala krasen srebrn venec.

Po končanih slvesnostih pri kapelici je bila pred sponenikom v počastitev spomina avstrijski vojakov posebna slovesnost, pri kateri so Slovenci zapeli »Človek, glej, Lepe pietetne svečanosti so se udeležili kot zastopnik bana g. dr. Voncina, podžupan profesor Jarc iz Ljubljane, mariborski podžupan g. Zebot in magistratni direktor gospod Šubie iz Celja.

Ob 13. je bilo pri »Poštic« slavnostno kosilo, pri katerem so govorili razni predstavniki naših in avstrijskih oblastev. Sodelovala je spet grška vojaška godba.

Zastrupila se je

Ljubljana, 10. novembra. Danes dopoldne so bili reševalci poklicani v Knafejevo ulico, kjer se je v neki hiši zastrupila brezposelna šivilja. Poučila je precejšnjo količino strupa. Nezavestno so prepeljali v bolnišnico, kjer so ji naglo izpraznil želodec. Mladenka je že izven nevarnosti. Vzrok obupnega dejanja je bila nesrečna ljubezen.

Match Aljehin : Euwe

Eindhoven, 10. novembra. 1. Včerajšnja 17. partija med Aljehinom in Euwejem je bila najmirnejša od vseh dosedanjih. V igri z damskim kmetom je Euwe dobil pozicijsko prednost, ko sta na nasprotnika zamajala dami. Aljehin v 23. potezi ponudil remis, kar je Euwe po 10minutnem premišljevanju sprejel. Stanje turnirja: Aljehin 6, Euwe 5, remis 6.

Zmagovalec dvoboja mora doseči 15 in pol točke, vendar mora biti med temi 6 dobljenih partij. Tudi če bi Aljehin vse naslednje partije remiziral, ostane zmagovalec dvoboja.

Kupuj domače blago!

Naše gledališče

DRAMA

Ponedeljek, 11. novembra: zaprto.

Torek, 12. novembra: zaprto.

Sreda, 13. novembra: Kako zabočatiš, Red A.

Četrtek, 14. novembra: Direktor Campa, Red A.

OPERA

Ponedeljek, 12. novembra: zaprto.

Torek, 13. novembra: Asja, Red C.

Sreda, 14. novembra: Madame Nitouche, Red A.

Četrtek, 15. novembra: Madame Butterfly, Red B.

Peček, 16. novembra: zaprto.

Vremenski pregled

Vremenski pregled

Evropa: Depresija nad zapadno in severozapadno Evropo, visok pritisk drugod. Mestoma dežuje po vsej Evropi. Jugoslavija: Prevladuje oblačno po vsej krajevini, vedro v Primorju in na severovzhodu. Temperatura je padla na severozapadu države, drugod pa se je dvignila. Zagreb 3, Kobiljaka 19.

Novosadska vremenska napoved za danes: Pretežno oblačno in jutrne megle v dolinah rek. Temperatura bo delno padla.

TEDEN DNI FILMA

Emil Jannings v novi mojstrski vlogi

Še ta teden bomo gledali v Elitnem kinu Matici letošnji najboljši nemški film, zgodovinsko dramo »Stari in mladi kralj« z najboljšim nemškim karakternim igralcem Emilom Janningsom v glavni vlogi.

Za ta film, ki je stal težke milijone, so ustvarili novorojenca najlepše stavbe iz časov Friderika Viljema Prvega, ki ga igra Jannings. Napraviti so morali na stotine oblek iz te dobe in še marsikaj drugega, da dobimo v filmu res živo sliko tiste viharne dobe.

Mladi kralj — Werner Hinz

Zasedba filma je edinstvena. V njem igra elita nemških igralcev, ne samo en zvezdnik, ampak cel tucat. Vsako, tudi najmanjšo vlogo je dobil prvovrsten igralec. Imena Leopoldina Constantin, Claus Clausen, Georg Alexander, Marieluise Claudius, Werner Hinz, Walter Janssen, Theodor Loos, Rudolf Klein-Rogge, Fritz Odemar, Friedrich Ulmer, Eugen Rex, Paul Henckels, Hans Leibelt, Walter Steinbeck, Friedrich Kaysser, Carola Höhn in Ellen Frank povedo več kakor vse hvaleščane. Tudi tisti, ki drugače ne zahajajo v kino, naj si ta film ogledajo. V njem bodo videli vse, kar premore današnje nemško gledališče.

Stari kralj — Emil Jannings

Dejanje se razvija v najzanimivejši dobi pruske zgodovine, v dobi Friderika Viljema I., vojaškega kralja, katerega sin je bil Friderik Veliki. Kako vzgoji stari kralj svojega sina do tega, kar je potem postal, to je dejanje tega filma. Manu, skript zanj je izdelala najpomembnejša nemška filmska pisateljica Thea v. Harbou, ki jo poznamo že po manuskriptih za

filme »Metropolis«, »Vohunic«, »Žena na mesecu« in »Krivost doktorja Mabusea«. Dejanje je vsekoli človeško, ne pa samo zgodovinsko, kakor se v raznih zgodovinskih filmih rado dogaja. Ljudje, njihova stremeljenja, boji, ljubezen, sovraštvo, to je vsebina filma. In prav zaradi tega učinkuje tako močno, da ga smatrajo Nemci za svoj najboljši film letošnjega leta, za svoj reprezentančni film.

Režijo ima Hans Steinhoff, režiser filma »Otok«, ki se godi v diplomatskih krogih in smo ga tudi v Ljubljani nedavno videli.

Film je po svoji izdelavi, vsebini in zasedbi res vreden, da si ga vsakdo ogleda.

Crawfordova se je spet omožila

Joana Crawfordova je bila od lanskega leta žena mladega Fairbanksa. O njegovem zakonu so pripovedovali, da je prav tako srečen, kakor je bil zakon njegovega očeta z Mary Pickfordovo. Sedaj pa se je ekshal. Dami je mladi Fairbanks iznenada odpotoval iz Amerike na Anglesko, kjer

je prevzel glavne vloge v nekaterih novih filmih. Crawfordova pa je med tem vložila tožbo za ločitev zakona, češ da je bil mož z njo surov in da jo je ovrnil pri delu. Letošnjo pomlad je bil zakon ločen.

Pred kratkim pa so ljubitelji filma zvedeli, da je skočila Crawfordova v nov zakonski jarem. To pot je vzela za moža mladega igralca Franchota Tonea, ki se je izkazal zlasti v »Bengaliju«. Mlada poročena sta odpotovala uživat medene tedne na Havajske otoke.

Dietrichova se vrača v Evropo

Za Lilian Harveyev, ki se je prav kmalu naveličala Amerike, se misli vrniti v Evropo še Marlena Dietrichova, — tako poročajo vsaj večji francoski listi.

Baje je vzrok tej odločitvi to, da Dietrichova ne mara igrati vseh filmov, ki so jih zanjo pripravili, češ da se noče diskreditirati s slabšo robo. Znano je namreč, da vse filmske družbe igralcem vloge predpišejo in da je tako uspeh vsakega filma in igralca odvisen docela od vloge, ki jo dobi.

Drugi pa trdijo, da misli Dietrichova pobegniti iz strahu pred »kidnapirje« — roparji otrok. Dietrichova je namreč vzela s seboj v Ameriko tudi svojo hčerko Heideda, od katere se ne mara nikoli ločiti, zadnje čase pa dobiva neprestano izsiljevalna pisma z grožnjami, da ji bodo roparji otroka ugrabili. Temu se hoče ogniti na ta način, da se bo vrnila v Evropo.

Žena v sodobnem svetu

Žene v borbi za svetovni mir

Danes se žene vsega sveta bolj jasno kakor kdajkoli prej, kadar je grozila vojna, zavedajo nevarnosti položaja in tudi ne smiselnosti medsebojnega klanja. Premno mirovni organizacij je živahno na delu, a vse družje skupna volja, ki se kakor fluid preliva po vseh kontinentih: nočemo vojne! Poleg Angležinj in Francozinj se odlikujejo zlasti švedske žene. Nedavno je prišel ugleden švedski ženski tehnik »Tidevarvet« ognjevit članek, ki ga je napisala znana švedska pisateljica Amalia Posejeva poročena Brazdova (v Českoslovaški). Članek, ki nosi napis »Dvigamo se proti vojni!« se kuje s temle besedami: »V nas so sveže, neizrabljene sile, treba jih je samo osredotočiti — na ta edini smoter. Moč in vero nam daje misel na naše sinove! Kje ste vi, močne in hrabre žene? Ne klonite, ne izgubljajte upanja, četudi naše začetno delo nekod ni bilo kronano z uspehom. Bodite pripravljeni, da pravočasno uporabite svoje sile!«

Crist zastavlja med drugimi tudi vprašanje, kdo najmanj želi vojno, in odgovarja: ženske in delavstvo, to je večina, torej je njihova volja — volja naroda.

Švedske žene so preplavile svoje domovino s propagandnimi listi za mir. Ustanovile so enotno organizacijo z edinim smotrom: svetovni mir. Njene članice neumorno delajo za ta svoj smoter: povsod ustanavljajo odseke svoje organizacije z namenom, da zanesejo propagando med najširše sloje.

Tudi Angležinke imajo močno in ugledno organizacijo, katere poslavni smoter je propaganda za svetovni mir. Njene članice so najbolj ugledne angleške žene, parlamentarke, zdravnice, pisateljice, pa tudi namestnice in delavke.

Tudi ameriške žene kažejo veliko agitacijo v protivojnem gibanju. Začele so akcijo za nabiranje podpisov z namenom, da jih pošljejo vladi. To akcijo so podpirale žene vseh političnih skupin in vseh stanov. Poleg organizirane delavke se je navduševala kmetica v manifestaciji za mir. Obenem, ko pobirajo podpise, agitirajo tudi za udeležbo na velikem ameriškem kongresu za mir. Ameriška ženska zveza je izposlovala, da se vsi v vsak teden dve radijski predavanji z mirovno tendenco. V Kanadi so žene porabile materinski dan za silajno uspešno mirovno manifestacijo.

V Urugvaju so ženske priredile mirovno manifestacijo, ki se je je udeležilo 2000 žen.

Najbolj agilno od vseh organiziranih mirovni gibanj je gotovo gibanje na Francoskem, ki se je razširilo po vsem svetu in ima povsod svoje sestrsk organizacije razen v državah s fašističnimi režimi. Ko so nedavno v Parizu priredile te žene mirovno manifestacijo.

Skladišče za Jugosl.: Jugofarmacija d. d., Zagreb, odd.: Kozmetika

rovno zborovanje, se jim je pridružilo 150 svetovnih organizacij, in sicer ne samo pacifičnih, temveč tudi kulturnih, političnih, strokovnih in tudi konfesionalnih. Manifestacija se je vršila pod pokroviteljstvom visokih in uglednih osebnosti. Tako je zastopal na primer Anglijo znameniti pisatelj Norman Angell in Joung, komandant angleške mornarice, od Francozov pa je bilo veliko število poslancev. Med ženami so bile tudi zastopnice zadržanih ras iz Azije in Afrike, ki so v ganljivih besedah slikale svoje dvojno trpljenje. Med govornicami je nastopila tudi Anglezinja Pankhurstova, ki je odločno obsodila osvajaško politiko imperialističnih režimov.

Sprejeta je bila spomenica na Društvo narodov, ki naj se zavzame za zaščito narodov in naj nastopi proti osvajačnim vojni.

Tudi na Českoslovaškem izkušajo delovne žene odločitveni enotni mirovni gibanje ter so imele v ta namen 21. oktobra letos zborovanje pod geslom: »Vojna proti vojni.« Ustanovili se je pripravljali odbor, ki naj v državi izvede organizacijo.

Kaj pa pri nas? Ustanovitev posebne organizacije, ki bi ji bila poslavni smoter propaganda za mir, se nam še ni posrečila. Toda kljub temu je v naših ženah stremenje po miru prav tako živo, saj so tudi one matere in žene in sestre, ki ne bodo nikdar mogle spoznati za potrebno, da se nespornizmi med narodi obračunajo s klanjem. V tem smo si edine žene vsega sveta. 11. november je tisti dan, ko žene vseh držav povemo svetu, da nočemo več vojne.

Tudi me, slovenske žene se pridružujemo tej svetovni manifestaciji za mir. Tudi naše misli se danes prelivajo v skupno misel, naša volja se pridružuje skupni volji, ki mora postati tako močna, da bo obvladala evet in premagala sovražne sile, ki danes obvladujejo narode.

Kaj je večnost

Poklicani možje so se že na vse mogoče načine trudili, da bi svojim ljudem vsaj malo povedali, kaj je večnost. Brez dvoma pa je res originalna nastopna prispevka, ki jo je svojim ovčicam povedal ne-

Telefon 2059

Suha drva, premog, karbopake, dobite pri

L. POGAČNIK
Bohoričeva ul. št. 5

ki zamorski duhovnik. »Bratje, je govoril, »ako vzame vrabec pri New Yorku kapljico vode iz Atlantskega oceana in jo spusti v Tihi ocean; ako zleti potem nazaj do New Yorka in zopet vzame kapljico iz Atlantskega oceana ter jo spet prenese v Tihi ocean. Ako dela to brez prestanka toliko časa, da izprazni ves Atlantski ocean in ga zlije v Tihi ocean, bi to trajalo neizmerno število let, ampak po tem bi bilo še zmerom prav samo jutro večnosti!«

Preveč enakih krstnih imen v Italiji

Neki rimski list toži, da ima že vsak 29. Italijan, odnosno Italijanka isto krstno ime, med tem ko ga ima na primer v Zedinjenih državah šele vsaka 58. oseba. List zahteva, da mora država poskrbeti za to, da ustvari nova, lepa in primerna domača imena. Neki šaljivec, ki je čital to ganljivo tožbo, je uredništvu nasvetoval, da bi na primer za ženske uvedli imena, kakor Kriza — časa posebno primerno ime. Dalje Etcetera; za družino z obilico otrok, ki se kaj pričakujejo, pa Basta ali Bastanca!

V katerih deželah se ženijo manj in kje več

Neka mednarodna statistika poroča, da se je število porok v l. 1933. zvišalo v primeri z l. 1932. v nastopnih deželah: na Portugalskem za 1%, na Madžarskem in Poljskem za 1,3%, na Angleskem za 3,5%, v Holandiji za 6,1%, v Italiji za 6,7%, v Nemčiji pa za 37%. V Švici in Franciji je število ostalo neizpremenjeno, v Českoslovaški pa se je zmanjšalo za 3%. Ogromno povišanje števila novih zakonov na Nemskem prihaja od tega, ker omožena država z denarno podporo siromašnim ženskam, da se poročijo. V treh letih je država dala take podpore v več kot 365.000 primerih.

Točno plačaj »Jutra« naročnino
Varuj svojem zavarovalnino

Marija Kajnih

dne 9. novembra v 62. letu starosti. Pogreb nepozabne pokojnice bo 11. novembra ob 15. iz hiše žalosti, Rajčeva ulica 1, na okoliško pokopališče Sv. Petra in Pavla.

Sv. maša zadušnica se bo brala v minoritski cerkvi 12. novembra ob 7. zjutraj.

V PTUJU, dne 9. novembra 1935.

Valentin, učitelj v pokou — soprog; Terezija Bezjak — sestra; Zdravko, Marica, Srečko in Stanko — otroci; Radovan — vnuk in ostalo sorodstvo.

Ljubljanski kalejdoskop

Čez teden se pripeti v Ljubljani marsikaj, kar ostane zagnjeno v večnem molku. Časih kaj pomembnega, časih pa tudi le malenkosti, ki pa so za Ljubljano in njene prebivalce značilnejše kakor velike senzacije; najboljša hrana naših časnikov in — zvedavih firbecv.

Tam nekje na južnem koncu Ljubljane lahko pogosto srečaš gospo s psičkom. To prav za prav ni nič posebnega, kajti gospa je v Ljubljani obilo, psičkov pa tudi. Od velikih pa do takih, ki bi jih lahko skoraj v žep spravil (namreč psičkov). Pa tudi za velikost ne gre. Pešček, ki sem ga zadnjič videl z gospo je v drugačnem zmislu nekaj posebnega. Oblečen je, siromak, da ga ne bi zeblo zdej, ko je postalo že hladnejše.

Da, ta ljubezen, ki jo gospa izkazuje do svojega psička, je ganljiva. Res ganljiva. Zlasti v časih, ko na tisoče mater ne ve, kako bi oblekle svoje otroke, ko srečujemo na cesti bese siromake, ki jim ni dano, da bi si kje ogreli noge...

Zadnjič me je zaneslo k nekemu mesarju. Precej ljudi je bilo tam, pa malo takih, ki bi bili izdali za meso več kakor po štiri, pet dinarjev. Pa stopi v lokal tudi neka gospa iz — recimo — boljših krčgov.

Milostljiva želi? se takoj obrne mesar k njej.

»Oh, veste, pol kile mesa mi dajte. Pa ne samih kit. Veste, za Flokija bo. Zadnje dni noče jesti, ne vem kaj bo z njim. Če se mesa ne bo mogel, ga bom morala jutri peljati k živinozdravniku... Da, tistile kos mi dajte...«

Potem je dostojanstveno odplavala iz mesarije.

Ljudje so se spogledali. Morda jim je bilo nerodno. Neka ženica se je zastrmela v tla. Poznam jo. V štirideset letu je, pa bi jih ji prisodil najmanj petdeset. Doma ima moža. Dve leti je mož že brez dela in jetiko ima. Sirota žena je prišla iskati za dinar kosti, da mu bo skuhalo juho.

Da, hudo je, če je Floki bolan in ne mara jesti.

O ljubljanskem tramvaju se zadnje čase dosti govori in piše. Popularen postaja.

Hvala Bogu. Morda se ga bo začelo zaradi tega posluževati več ljudi. Ze celo anekdote nastajajo o njem. Tole sem ujel pred nekaj dnevi:

Pri dolenjski postaji sta se srečala naš tramvaj in polž. Ker je že znano, da sta si stara tekmeča, sta se začela seveda takoj zabdati. Nazadnje sta sklenila, da se bosta poskusila, kdo je hitrejši.

Tramvaj je odbrzel. Hitel je, kar so mu moči dale, da ne bi delal beli Ljubljani sramote. Na Karlovškem mostu šele se je moral ustaviti, da se je malo oddahnil. In veste, koga je tam zagledal? Polža, ki je sedel na robu mosta in ga že čakal.

Takšno poniženje! Tramvaj je odhitel dalje, kar so ga stare kosti nesle. Ni gledal na levo ne na desno, samo da bi prišel prej do druge postaje tekmovanja, do šentjakobske šole.

Kakor blisk je zdrvel po klancu mimo cerkve sv. Florijana. Komaj se je ob njegovem znožju ustavil, v takem zaletu je bil.

Zaman! Tam na oglu ga je polž že čakal. Tedaj se je ubogi tramvaj ujezil. Vse svoje registre je odprl in oddiral proti Mestnem trgu. Še nikoli ni dal toliko iz sebe. Meščani so strme gledali. Pred magistratom so zaškrpale zavore, da je šlo ljudem skozi ušesa.

Ubogi tramvaj se je oddahnil. Zdej sem rešil svojo čast, si je dejal. Zdej sem le zmagal!

Pa se je uredil. Tam na stopnicah Robbove vodnjaka je že počival polž in se oddihoval.

Tedaj je tramvaj odnehal. Osramočen se je vrnil nazaj k Dolenjski postaji. Nedvomno ste se pri tem spomnili tiste zgodbe o tekmi med ježem in lisico, kjer je sodelovalo več ježev in kjer je lisica čakal povsod drug.

Toda tu ni bilo tako. Polž je zmagal v poštenem boju, brez goljufije.

Mlado gospodično poznam. Ni, da bi ji mogel človek kaj očitovati, res ne. Samo hudo smolo ime. Zmeraj išče njega, ki ji bo vse, pa ne more dobiti pravega. Rada se ozira za fanti. Seveda, vsaka ženska že ve, da je dandanes na svetu manj moških kakor žensk, in le malo jih je, ki bi radi

ostale samice. Na lepem pogledu pa obvisi marsikdo, saj naši mladi fantje niso iz železa.

In uboga gospodična si je res dobila fanta. »Ti, moj ljubi, edini, mu je pravila in še srečna je bila poleg tega. Toda njen ljubi, edini je začel poslušati hudobne jezike, ki si so vedeli povedati, da je bilo že obilo ljubih, edinih pred njim. To pa seveda njemu ni bilo všeč in njegova ljubezen se je ohladila. Na vse načine si ga je skušala privezati nase, še okoli njegove žlahte je hodila, toda nazadnje je le videla, da je vse zaman in vdala se je v usodo. Dosti solza je preteklo takrat. Ljubi, edini je šel in ni ga bilo več nazaj.

Pa se je uboga gospodična kaj hitro potolažila. Ni bil še teden dni okoli, že si je izbrala drugega zastavnega fanta, da bi v njegovi ljubezni pozabila nezvestega. Ljubi, edini ste? Ji je bil več od življenja in vse bi bila dala zanj. Toda usoda ji spet ni prišla na pomoč. Tako je prišlo, da je moral iti fant na dolgo, dolgo potovanje, za leto in dan.

Menda se nisem povedal, da starši o fantovi srečni ljubezni niso nič vedeli.

Prišel je dan slovesa. Pred vlakom se je zbrala vsa družina od staršev do stricov, tet, bratrancev in sestric. Ganljivo je bilo slovo, saj se bodo razstali za dolgo leto. Precej solza se je pocedilo po licih in se marsikdo med tistih, ki so ta prizor samo od daleč opazovali, se je začel usekovati. Seveda, zgledali vlečejo.

Zunaj pred postajo pa je hodila uboga gospodična sem in tja.

Tudi ona je je jokala, in še kako. On gre, ona pa ne sme biti zavrten, ker starši tete, strici, bratrance in sestric ne vedo, da je ona njegova, da je on samo njen. Presunljivo je že žvigala lokomotiva in opominjala, da ni več daleč čas odhoda.

Tedaj pa jo je zagrabilo nekaj neopisnega, nedoumljivega. Pognala se je skozi vežo, kar mimo ščipalca vozniških listov, na peron. Z vsemi močmi, kar jih ji je bila skopa priroda dala, je odrinila starše, strice, tete, bratrance in sestricne, se vrgla nanj in se mu obesila okoli vratu.

»Ljubi, edini! Ne, ne smejo te vzeti! Samo tebe imam na svetu, ljubi edini! Kaj bom brez tebe?«

Začuden jo je gledal ubogi fant. Potem je pogledal še starše, strice, tete, bratrance in sestricne in ni vedel kaj naj stori.

Hvala Bogu, da je takrat že zažigal sprevodnik.

Ljubi, edini je šel. Kakor že drugi pred njim.

Ona pa se je odpravil novim ciljem naproti.

Morda se je med tem potolažila. Saj je toliko ljubih, edinih na svetu...

Da, hudi časi so zdaj. Hudi za psičke, hudi za polže, hudi za uboge gospodične.

Zavarovanje delavcev je lepa in koristna reč. V tem se strinjajo vsi, ki so že kdaj o tem pisali.

Bolezen je pa grda in škodljiva reč. To občutijo zlasti tisti zavarovanci, ki komaj žive od svojega zaslužka, pa jih priklene bolezen na posteljo, da morajo nekaj časa živeti samo od podpore, ki jim jo da zavarovanje.

Pri nas imamo na okoržnem uradu ambulatorij. Za moške posebej, za ženske posebej. To je prav in lepo, še bolj prav in lepo pa bi bilo, če bi bil ta ambulatorij nekoliko drugače urejen. Na primer tako, da bolnik ne bi imel istega občutka pred preiskavo in med njo kakor nekdo pri vojaških zdravniških vizitah. Bolnik, pa naj bo tudi delavec, ki plača za zavarovanje samo pol dinarja na dan, potrebuje od zdravnika najprej tolažbo in obzirnosti. Tudi na to da se nekateri bolniki pred drugimi sramujejo, se je treba ozirati.

Zgodi se, da žrtvuje kakšen bolnik nekaj kovačev in gre k zasebnemu zdravniku. Morda iz muhavosti, morda iz kakšnega drugega vzroka. Zdravnik mu napiše recept, bolnik pa si reče: »Zdravnika sem sam plačal, zdravila mi bo morda le dalo zavarovanje«. In gre tja. Pa zve: »Ta zdravila so predraga za naš zavod. Sto petdeset dinarjev! Kam bi prišli, če bi take reči vsakomur kupovali. Ne gre, pa ne gre...«

»In moje zdravje?«

»Ne moremo pomagati.«

Dolga obraz in nič.

Zadnjič mi je pripovedoval neki gospod, kako je bilo med vojno. Vojaku je drobce granate razbil ves spodnji del obraza. V bolnišnici so mu rešili življenje. Domov se je vrnil tak, da se mu izkaženost obraza niti poznala ni. Dobil je čeljust iz platine in zdravili so ga najbolj sloveči kirurgi.

To je bilo med vojno. Takrat ni nihče plačeval niti pol dinarja na dan za zavarovanje glave.

Nekoč si vsako jutro srečeval na poti v

mesto kopico vozov iz okolice. Vse mogoče je bilo na njih. Krompir, zelje, drva, perica. Zlasti prvih in tretjih je bilo obilo. Zvečer so se vračali praznih vozov in veselih obrazov domov.

Tudi zdaj je še obilo vozov. Morda še celo več kakor nekoč. Le pogledajte časih ob obeh straneh Ljubljane. Ali pa po ulicah. Kmet ponuja drva. Od vrat do vrat.

Povsod: »Jih že imamo! Ali per: »So dosti predraga!«

Pa če bi pogledali po kletek pri vseh tistih družinah, kjer kmet stoji, da že imajo drva, bi staval ne vem koliko, da bi bile kleti skoraj povsod prazne. In tudi pri tistih, ki so jim drva predraga. Kaj pomaga, če stane voz drva samo stotak, ko pa stotaka ni!

Tako nekako je moralo biti tudi s tisto basnjo o lisici in kisleem grozdju. Pri takih priložnostih in analogijah človek šele odkrije, koliko tragike je pogosto v navadnih basnih, ki jih slišimo že v ljudskih šolah. In ko vidi zvečer že vozove, ki se s istim tovarom vračajo nazaj iz mesta, in čemene obraze kmetov, občuti to tragiko še bolj. Saj pravijo celo, da se zadnje čase proda dosti manj kruha, kakor se ga je prej. V agrarni državi, kjer je velik kos kruha za dinar. Da, ko pa dinarja ni... Ko ni dinarja.

Moj dober prijatelj je Miha, čeprav je brez dela. Čike spravljam zanj in vsak ponedeljek jih pride k meni iskati. Časih jih je malo, časih precej, kakor se pač držim doma. Vso Ljubljano pozna Miha in marsikaj mi je že povedal, česar drugi niso odkrili, tako da so tisti čiki, ki jih dobi, res skromno plačilo za njegove novice.

Zadnje čase postaja čemerem. Pravi, da sam ne ve zakaj. Tako je pač in ne da se pomagati.

Pa ga vprašam:

»Ti, Miha, ki dosti veš! Kako bi se dalo napraviti, da bi bilo vse boljše? Kaj bi storil ti?«

Po cesti greva. Nehote odvrnem še precej veliko cigareto.

»No, kaj bi storil ti?«

Saj ni, da bi človek govoril, pravi Miha, ki je brez dela. Skloni se, pobere še tleči čik iz blata ga utrne, obriše in vtakne v žep.

Da saj res ni, da bi človek govoril!

Tone Brus